

153. Зельська, І. Українська вишивка: Найкращі інформації / І. Зельська. – Вінніпег-Торонто, 1978. – 91 с.
154. Куценко, М. Українські вишивки / Марія Куценко. – Австралія, 1990.
155. Мошинська, О. Книга українських вишивок / О. Мошинська. – Чикаго, 1980.
156. Цимбалістий, Б. П'ятиріччя Українського Музею / Б. Цимбалістий // Свобода. – 1981. – Ч. 186. – С. 3.
157. Домашевська, К. Виставка одягу і вишивок з Яворівщини / К. Домашевська // Свобода. – 1982. – Ч. 222. – С. 3.

Summary

As a result of analysis of famous and unknown works the historiography of the problem of study the traditional national clothes of Podillya Ukrainians is shown in the article. The classification, characteristic and scientific valuation of literary sources in the 20–80's of the XXth century are done which are dedicated to the study of national costume of Podillya as a whole and its individual components.

Keywords: national clothes, Ukrainian of Podillya, historiography, embroidery shirt, belt clothes, upper clothes, shoulder clothes, hats, shoes, adornment, belts, ornament.

Одержано 27 березня 2012 року

УДК 008+379.8

О.П.Жалюк

Діяльність клубних закладів Вінниччини з відродження та збереження української традиційної культури у сучасних умовах

У статті досліджується діяльність клубних закладів Вінницької області з відродження, збереження та популяризації традиційної української культури в добу незалежної України.

Ключові слова: Вінниччина, традиційна культура, відродження, клубний заклад, діяльність.

Народнокультурні традиції за умов відсутності дійових державних механізмів збереження етносу і його культурно-національної самобутності виконують етноінтегративну і етнозберігаючу роль. В Україні саме народна культура була чи не єдиним фактором національного самоствердження, яка вико-

нувала функції національної школи і релігії, була засобом кризових контактів і передачі етнокультурної інформації [12, с. 5].

На жаль, довгий час українська традиційна культура спрощувалася радянським способом життя та неуцьке перекручувалася сучасними ЗМІ як “хуторянська” і “шароварницька”. Народне мистецтво вважалося “примітивним” і таким, що не варте уваги, а відданість традиціям – ознакою відсталості [10]. Тому не дивно, що і нинішнє суспільство не лише не пишається власне набутками української етнічної культури, а й не достатньо усвідомлює її цінність, що унеможливує самоусвідомлення людиною приналежності до свого народу.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю наукового аналізу таких важливих питань, як відродження, збереження, вивчення та популяризація української традиційної культури, яка є основою розвитку культури українського суспільства, що здатна вивести його з глибокої кризи.

Стан та перспективи розвитку української етнокультури, її роль та вплив на націєтворчі та державотворчі процеси, на формування особистості та суспільства в цілому є предметом дослідження таких сучасних фахівців з історії, етнографії, культурології, педагогіки, психології та соціології, як Г.Скрипник [12], Н.Цимбалюк [16], О.Гриценко [3], О.Різник [10], С.Садovenko, Л.О.Поліщук, І.Зязюн, М.Ариарський [11] та інші. Сучасний стан та перспективи розвитку народознавчого напрямку роботи клубних закладів Сумщини з'ясовує М.Юдін [17].

Зазначені проблеми і шляхи їх розв'язання досліджували подільські культурологи, народознавці, працівники обласних центрів народної творчості, зокрема, П.Слободянюк [13], С.Творун, Л.Мельничук, В.Косаківський, Т.Цвігун [15] та інші. Важливим джерелом, в якому висвітлюється культурно-освітня та мистецька діяльність районних, сільських закладів культури клубного типу та творчих колективів Вінниччини, зокрема й етнокультурного спрямування, є культурно-просвітницький альманах “Світлиця”, заснований Вінницьким обласним центром народної творчості (ВОЦНТ) в 2003 році.

Актуальні питання української традиційної культури, в т.ч. і Поділля, обговорювалися на наукових і краєзнавчих форумах, зокрема, “Перехід до ринку і проблеми розвитку духовності на Вінниччині” (Вінниця, 1993), “Проблеми культури і духовності в суспільстві та шляхи їх вирішення” (Вінниця, 1995); “Культура Поділля: історія і сучасність” (Хмельницький, 1993), “Духовні витоки Поділля: творці історії краю” (Кам'янець-Подільський, 1994), 10-17 Вінницькі обласні (1990–1997) і 8–10 Подільські історико-краєзнавчі конференції (1990, 1995, 2000) та ін., міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, таких як “Народна культура Поділля в контексті національного виховання” (жовтень 2003 року, м.Вінниця), “Традиційна культура українського народу в XXI столітті: стан та перспективи розвитку” (жовтень 2009 року, м.Київ), “Культурна політика у контексті етнокультурного різноманіття України” (вересень 2010 року, м.Київ) та ін. Лише у 1990-х – на початку XX ст.

відбулося понад 65 міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-кращезнавчих конференцій у Вінницькій, Хмельницькій, Житомирській та Рівненській областях, де піднімалися питання культури і культосвітньої роботи в подільському регіоні [1].

Метою статті є аналіз діяльності клубних закладів Вінниччини, визначення їх ролі і значення в процесі відродження, збереження та популяризації української традиційної культури в сучасних умовах.

Після проголошення незалежності України одним із центральних принципів нових теоретичних підходів до культурно-освітньої діяльності закладів культури клубного типу стало запровадження в практику їх діяльності народних дозвіллевих традицій, відродження побутових звичаїв, свят та обрядів [16, с. 10].

Цьому сприяє збережена мережа і кадровий склад закладів культури клубного типу. Так, станом на 1 січня 2011 року на Вінниччині нараховувалося 1074 клубних закладів, з них у сільській місцевості – 1019. Діяльність клубної галузі забезпечують 1765 культосвітніх працівників, з яких 1039 працюють на селі. В сільських населених пунктах створено 126 поліфункціональних закладів, які поєднують клубну і бібліотечну роботу. Культурологічне обслуговування мешканців населених пунктів, де відсутні стаціонарні культосвітні установи (395 сіл), здійснюється базовими закладами культури центральних садів [8, с. 1]. В сільських та районних клубних установах діє 6051 клубне формування і понад п'ять тисяч аматорських колективів, з яких 255 мають звання “народний”, а 59 – “зразковий”. В середньому на один такий клубний заклад припадає майже по шість клубних формувань, зокрема, по 3,2 – у Козятинському, і Хмельницькому, по 6 – у Барському, Вінницькому, Крижопільському, і Тростянецькому, 8,0 – у Шаргородському, 8,6 – у Немирівському, 9,6 – у Гайсинському районах [8, табл. 1].

Свідченням збереження і продовження багатотисячових звичаїв українського народу, розвитку української традиційної культури став творчий звіт майстрів мистецтв та художніх колективів області “Благословенна земля моя, Вінниччина”, що відбувся 2 жовтня 2009 року в Національному палаці мистецтв “Україна” в рамках Фестивалю мистецтв України. Своїми автентичними костюмами, піснями, танцями й мелодіями вражали учасники народних аматорських фольклорних ансамблів “Джерело” з с. Гончарівки Літинського району, “Війтівчанка” Війтівського СБК Бершадського району, “Рідня” Гайсинського РБК, народного аматорського фольклорно-етнографічного колективу “Марічка” Животівського СБК Оратівського району, зразкового аматорського фольклорно-етнографічного ансамблю “Дивоцвіт” Гніванської ДМШ Тиврівського району, зразкового ансамблю сопілкарів Баланівського СБК Бершадського району, зразкових аматорських танцювальних колективів “Вітерець” і “Сторприз” Тульчинського РБК, “Мрія” Бершадського РБК і, звичайно, народного аматорського ансамблю “Барвінок” Вінницького міського центру художньо-хореографічної освіти для дітей і юнацтва. Різноманітною була

виставка виробів народного мистецтва “Народне мистецтво Вінниччини”, на якій 200 провідних майстрів (а їх в області понад 1000) представили майже 2 тисячі творів. Всього 1400 учасників брали участь у цьому дійстві [14, с. 2].

Працівники сільських клубних закладів беруть участь в проведенні Всеукраїнської культурно-мистецької акції “Мистецтво одного села”, метою якої є відродження народних традицій, звичаїв, обрядів в сільській місцевості, що передаються з покоління в покоління. Цей захід був започаткований в 2001 року з ініціативи управління культури і туризму Вінницької облдержадміністрації, ВОЦНТ та Міжнародної громадської організації “Вінницьке земляцтво у Києві” при підтримці Міністерства культури і туризму України. Упродовж цих років Вінниччина представляла народну культуру сіл Війтівка Бершадського району, Клембівка Ямпільського, Стіна Томашпільського, Новоселівка Гайсинського, Наддністрянське Мурованокуріловецького, Буша Ямпільського, Соболівка Теплицького, Животівка Оратівського районів. У 2011 році презентувало своє самобутнє мистецтво, цікаве своєю історією та традиційною культурою село Рахни-Лісові Шаргородського району. В рамках цієї акції було представлено шедеври народного мистецтва: різьблені панно, вишиті рушники, витинанки, обрядові вишиванки та ляльки з тканини, соломи й кукурудзяного листа, килими, налавники, доріжки, жіночий одяг, а також гончарні вироби (гладушки, горнята тощо). Проведення цієї акції посилює вплив традиційної народної культури на формування духовності молодого покоління українців.

На Вінниччині є кілька сотень фольклорних та фольклорно-етнографічних колективів, які виконують значну роботу по збору, запису і відтворенню автентичного фольклору, місцевих звичаїв і обрядів. Багато глядачів збирають чоловічі вокальні ансамблі Оратівського, Немирівського РБК, Рівненського СБК, чоловічі вокальні гурти Тростянецького, Липовецького РБК, ансамбль української пісні Гушинського СБК та ін. Окремий пласт в духовому мистецтві представляють невеликі ансамблі духових інструментів “Весільні музики” які використовують традиційну манеру музикування. Така форма колективів духових інструментів є найпоширенішою в сільських клубних закладах та РБК.

Сільський будинок культури с.Зятківець Гайсинського району в червні 2010 року став центром проведення щорічного обласного свята фольклору ім. Г.Танцюри. На його подвір’ї розмістилися 24 світлиці територіальних громад Гайсинського району. Всі світлиці пригостили гостей традиційними українськими стравами, вітали піснями та віршами. Кожна світлиця мала своє обличчя – були там і старовинні прялки та скрині, і ткани килими, і вишиті рушники, і гойдалки з квітами, і тини з горшками. В рамках цього свята вже традиційно проводився показ українського костюма, на якому було представлено з 19 сіл Гайсинського району 24 жіночі, дівочі та чоловічі костюми XIX ст. – поч. XX ст., 50–60-х років XX ст. з розповіддю про кожен його елемент та вишивкою. Це свідчить про дбайливе ставлення вже не одного покоління людей до подільського традиційного одягу. У концертній програмі свята взяла

участь 26 колективів з 14 районів області та міста Вінниці, з них 18 фольклорних, фольклорно-етнографічних колективів, чоловічі гурти, зразкові ансамблі, 6 солістів та 2 дуети. Прозвучало багато маловідомих народних пісень з багатьох районів області [2, с. 11].

Традиційні обряди, високу сценічну культуру та автентичність допомагають продемонструвати народним аматорським фольклорним колективам та народним майстрам клубні працівники та спеціалісти ВОЦНТ під час проведення всеукраїнських та обласних фестивалів та свят: “Великодня писанка”, “Українська витинанка”, “Скарби Поділля” (в рамках фестивалю була представлена творча майстерня з випікання обрядових хлібів за участю коровайниць з усіх районів області), “Чим хата багата, тим і рада”, “Світанки над Россю”, “Струни вічності”, “Народні музики Поділля”, “Подільський оберіг” та інші.

В сільських закладах культури створено інноваційні культурологічні проекти, що доповнюють сучасну палітру мистецького життя області та спрямовані на збереження розвитку і популяризацію традиційної української культури, спрямованої на формування активної громадянської позиції, відродження історичної пам’яті подолян, утвердження їх високих морально-етичних якостей і розвиток художньо-естетичних смаків [18, 19, 20]. Зокрема, майстри майже 20 районів Вінницької області взяли участь у 1-му мистецькому фестивалі “Мамину сорочку пригорну до серця”, який пройшов в у с.Клембівці Ямпільського району. Цим заходом організатори свята намагаються відродити традицію клембівських вишивальниць, слава яких гриміла і в дореволюційні часи. Майстри села постачали до царського двору килими та рушники. З розпадом Радянського Союзу з 600 вишивальниць в Клембівці залишилось всього 15, та й тим за 70 років. Нині старенькі бабусі намагаються передати своє уміння молодим. В рамках фестивалю на центральній площі села була встановлена скульптура “Клембівська вишивальниця” та проведено виставку-ярмарок традиційної вишивки.

Зберегти і передати наступним поколінням вміння, які тісно пов’язані з побутом українців, їхніми звичаями і традиціями, стало метою мистецьких проектів “Рушники ви мої, рушники...”, “Фестиваль борщу” (с.Правилівка Оратівського), “Одвічна Русава” (с.Стіна Томашпільського) районів та ін. За підтримки ВОЦНТ в рамках згаданих вище всеукраїнських, обласних та районних свят та фестивалів клубними закладами проводяться майстер-класи з різних видів народного мистецтва. Змістовну роботу з відродження старовинних свят практикують “народні” аматорські фольклорно-етнографічні колективи “Брикса” Бохоничького СБК Вінницького району, “Вітівчанка” Вітівський СБК Бершадського району, “Берегиня” Шершнянський СК Тиврівського району та ін.

При Бернашівському сільському клубі у 2008 році відкрили світлицю речей старовинного вжитку під назвою: “Скарби рідного села”. Такі ж підрозділи появились при Кукавському, Кричанівському сільських будинках культури

та Садівському сільському клубі. РБК “Дружба” разом з музеєм етнографії та фольклору імені М.А.Руденко відкрили виставочний зал, де місцеві художники мають змогу демонструвати свої роботи. Виділено місце та збираються експонати для розширення музею, для експозиції “Побут та ремесла Поділля” [7, с. 7].

Цікавий досвід започаткований 2008 року в Вендичанах Могилів-Подільського району. Працівники культури вирішили піти в народ. Вони виходять на торговельну площу в базарні дні і там розігрують дійства народного плану [7, с. 9]. В Гайсинському РБК проводиться цілий цикл заходів під назвою “Вивчаймо народні традиції”, де молодь може поспілкуватися з народознавцями, фольклористами, отримати відповіді на запитання з історії та культури, ознайомитися з красномистецтвом рідної краю [6, с. 2].

Важливою складовою української традиційної культури є народне мистецтво вишивки, писанки, витинанки, гончарства, ткацтва, малярства та інших видів художньої діяльності. Усвідомлюючи його важливість, клубні фахівці при сприянні ВОЦНТ популяризують творчість митців народного мистецтва Поділля за допомогою виставок образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Окрім участі у вищезазначених виставках, у 2010 році народні умільці Вінниччини продемонстрували свої роботи на Всеукраїнській виставці “Український сувенір” (листопад, м.Київ), 62-й обласній виставці образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, (жовтень, м.Вінниця), виставці “Подільська народна іграшка” (червень, м.Вінниця) та ін. Зокрема, 30 майстрів з виготовлення народної іграшки представили понад 260 виробів з різних природних матеріалів (соломи, лози, глини, тканини, очерету, дерев, солоного тіста, осоки, жита, шолушиння кукурудзи, мотузок тощо). Позитивним є й те, що серед майстрів цього виду мистецтва в експозиції виставки були роботи учасників дитячих студій образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, а саме: Крижопільської ШЕВ, Вінницької ДМШ №2, Вінницької студії “Арт-скриня”. Крім того, було започатковано обласну мистецьку акцію “Майстри Вінниччини” та проведено ряд персональних виставок, які пропагують українську традиційну культуру, в Світлиці ВОЦНТ [4, с. 10-12]. Лише 2008 року у Вінниці та районах області проведено понад 500 виставок образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, які пропагують українську культуру в цілому і народні традиції, зокрема [5, с.30].

Сприяють діяльності закладів культури клубного типу з відродження, збереження та розвитку української традиційної культури фахівці ВОЦНТ, які здійснюють виїзди з метою вивчення і запису фольклору у Вінницький, Хмельницький, Могилів-Подільський, Мурованокуриловецький та Крижопільський райони. Протягом 2010 року ними зафіксовано на фотоплівку понад півтори тисячі компонентів народного одягу, предметів побуту, декоративно-ужиткового мистецтва, розшифровано більше 70 побутових народних пісень записаних від народного аматорського фольклорно-етнографічного ансамблю “Берегиня” Івашківського СБК Шаргородського району та 41 різножанрових

народних пісень записаних від старожилів села Буші Ямпільського та кількох сіл Томашпільського районів. У 2010 р. ВОЦНТ розпочав роботу з переведення фольклорних фондів на електронні носії. Проведено відеозйомки понад 70 культурно-мистецьких заходів в рамках всеукраїнського огляду СБК, складено електронний реєстр творів, зібраних з усієї області.

На допомогу клубним закладам на базі ВОЦНТ створено постійно-діючий консультативний пункт з питань розвитку народної творчості та аматорського мистецтва, за період дії якого працівниками ОЦНТ надано близько 2000 консультацій [4, с. 19]. До послуг працівників клубних установ, ОЦНТ має аудіо-записи та розшифровані нотні і текстові зразки фольклорних та вокальних творів, фотоматеріали дослідницьких експедицій, фотоальбоми та сценарно-репертуарні матеріали основних культурно-мистецьких заходів та обрядових свят, які сприятимуть пізнанню та вивченню прадавньої культури свого краю.

Завдяки роботі ОЦНТ працівники клубної галузі до певної міри забезпечені методичним матеріалом для організації та проведення культурно-освітніх та мистецьких заходів, спрямованих на вивчення, відродження та популяризацію традиційної української культури. Організуючи свою роботу, фахівці клубних установ області намагаються належну увагу приділити впровадженню в культурно-дозвілльєву діяльність різних верств населення традицій, народних звичаїв, обрядів регіону та адаптувати їх до сучасних умов, оскільки без знання і розуміння традиційної культури неможливе самоусвідомлення приналежності до свого народу, того визначального і неодмінно притаманного людині, що називається національною свідомістю і гідністю.

Активізувати культурно-освітню та мистецьку діяльність з відродження та поширення традиційної культури клубні працівники спільно та за підтримки управління культури Вінницької облдержадміністрації, ВОЦНТ, керівників районних ланок галузі та окремих меценатів культури пробують через проведення різноманітних фестивалів, свят, конкурсів, майстер-класів, виставок та інших культурно-освітніх, мистецьких та розважальних заходів, що сприяють прищепленню суспільству усвідомлення того, що воно має пишатися власне набутками української етнічної культури.

Отже, великий спектр культурно-мистецьких заходів, що проводять клубні заклади Вінниччини, в сучасних умовах свідчить про те, що вони відіграють досить значну роль у відродженні та збереженні української традиційної культури.

Разом з тим, для вдосконалення цієї роботи, на наш погляд, необхідно:

- створити в клубних закладах сприятливі умови для відродження, збереження та популяризації української традиційної культури, а отже, для всебічного виховання дітей і молоді на кращих її зразках, за рахунок збільшення бюджетного фінансування цих установ культури;

- залучати до участі в клубних заходах різні категорії населення, розвиваючи їхню соціальну і творчу активність, національну свідомість і само-свідомість;

- пропагувати, підтримувати і удосконалювати діяльності автентичних фольклорних колективів, сучасних молодіжних мистецьких формувань та майстрів народної творчості, які вивчають і відроджують традиційну українську культуру та розвивають її у новітніх формах;
- стимулювати розробку, видавництво і цільове розповсюдження репертуарно-методичної літератури з впровадження в культурно-дозвіллеву діяльність традиційної культури;
- організувати постійно діючі фольклорно-етнографічні експедиції для збору, вивчення і розповсюдження знань з історії мистецтва, фольклору, етнографії Поділля;
- розширити підготовку спеціалістів з різних видів української традиційної культури у Вінницькому та Тульчинському училищах культури, в школах естетичного виховання дітей, осередках народних художніх промислів та музичних школах;
- на базі Вінницького факультету Державної академії керівних кадрів культури і мистецтва запровадити курси підвищення кваліфікації для працівників клубних закладів, де учасники зможуть одержувати необхідні знання та практичні навички з дослідження і фіксації зразків української традиційної культури, зокрема, використання комп'ютерної техніки, відео та аудіо-запису.

Список використаних джерел:

1. Баженов, Л. В. Фольклорно-етнологічні дослідження Поділля і Південно-Східної Волині за роки державної незалежності України (1991–2002 рр.) / Л. В. Баженов // Проблеми етнології, фольклористики, мистецтвознавства Поділля та Південно-Східної Волині: історія і сучасність: науковий збірник. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. – 437 с.
2. Гарбулінська, Т. Свято фольклору/ Т. Гарбулінська // Світлиця. – № 2. – 2010. – С. 10-13.
3. Гриценко, О. Культура в законі. Стан та проблеми правового регулювання культури в Україні / О. Гриценко. – К.: УЦКД, 1998. – 100 с.; Гриценко, О. Пророки, піраги, політики і публіка. Культурні індустрії й державна політика в сучасній Україні / О. Гриценко, В. Солодовник. – К.: К.І.С., 2003. – 168 с.; Нариси української популярної культури [Електронний ресурс] / [О. Гриценко, О. Гончаренко, Є. Кононенко та ін.]; під ред. О. Гриценка. – К.: УЦКД. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_11.php
4. Звіт про роботу Вінницького обласного центру народної творчості за 2010 рік. – Вінниця. – 2011. – 22 с.
5. Звіт про роботу Вінницького обласного центру народної творчості за 2008 рік. – Вінниця. – 2009. – 24 с.
6. Звіт про роботу Вінницького обласного центру народної творчості за 2007 рік. – Вінниця. – 2008. – 42 с.
7. Звіт про роботу Могилів-Подільського РБК “Дружба” за 2008 рік. – 12 с.
8. Основні показники роботи галузі культури Вінницької області у 2010 році / Вінницька обласна державна адміністрація управління культури. – Вінниця. – 2011. – 67 с.

9. Поліщук, Л. О. Соціально-культурна діяльність клубів України (кін. ХХ – поч. ХХІ ст.): автореф. дис. ... канд. культурології: 26.00.01 – теорія й історія культури / Л. О. Поліщук, КНУКіМ. – К., 2011. – 17 с.

10. Різник, О. Поняття “традиційна культура” та її відображення в навчальних посібниках з культурології України і Росії // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції “Традиційна культура українського народу в ХХІ столітті: стан та перспективи розвитку” (Київ, 29 жовтня 2009) / О. Різник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 272 с. – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.culturalstudies.in.ua/zbirnik-2010.php>

11. Садовенко, С. М. Формування національної культури особистості народною казкою / С. М. Садовенко // ІХ Культурологічні читання пам’яті Володимира Подкопаса “Концептуальні проблеми розвитку української культури у світлі підготовки і проведення 2012 року як року культури та відродження музеїв в Україні” // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 2–3 червня 2011 р. У двох томах – К.: НАКККіМ, 2011. – Том І. – 252 с. – С. 145-155; Зязюн, І. А. Освіта і вчитель в українському державотворенні / І. А. Зязюн // Освіта України. – 1998. – № 51. – С. 6; Ариарский, М. А. Культура досуга как предмет педагогики и прикладной культурологии / М. А. Ариарский // Вісник КНУКіМ: 36. наук. праць. – К., 2005. – Вип. 12. – Ч. 1. – С. 38-46.

12. Скрипник, Г. Українська культура як джерело державного самоствердження нації / Г. Скрипник // “На сторожі української народної культури”. Матеріали міжнародної наукової конференції. – К. – 2008. – 264 с.

13. Слободянюк, П. Я. Культура Хмельниччини / П. Я. Слободянюк. – Хмельницький: Поділля, 1995. – 332 с.; Його ж. Особливості розвитку культури на сучасному стані / Петро Якович Слободянюк // Хмельницькому – 500: Тези наук.-практ. конфер. – Хмельницький, 1991. – С. 122-123; Його ж. Подільський культурний регіон: національні традиції і сучасність / П. Я. Слободянюк // Перехід до ринку і проблеми розвитку духовності на Вінниччині: Матер. наук.-метод. конфер. прац. культури, представників державних організацій, що впливають на формування культ. середовища // Камертон – ікс. – 1993. – 5 березня. – С. 2-10; Його ж. Стан і проблеми художньо-творчого аматорства на Хмельниччині в добу незалежності України: порівняльний аналіз / П. Я. Слободянюк // Освіта, наука і культура на Поділлі: 36. наук. праць. – Кам’янець-Подільський, 2005. – Т. 5. “Культура, освіта і просвітницький рух на Поділлі у ХVІІІ – на поч. ХХІ ст.”: Матер. круглого столу. – С. 295-304.

14. Спірідонова, Л. Вінниччани підкорили столицю / Л. Спірідонова // Світлиця. – 2009. – № 3-4. – С. 1-2.

15. Творун, С. О. Практична етнологія для ділових людей [Текст]: навч. посібник / С. О. Творун. – Вінниця: Книга-Вега, 2005. – 216 с.; Мельничук, Л. С. Етнографія подільського гончарства: сучасний стан дослідження / Лідія Мельничук // Народна культура Поділля в контексті національного виховання: 36. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. – Вінниця, 2004. – С. 224-235; Косаківський, В. Ткацтво на Вінниччині: з найдавніших часів до сьогодні / В. Косаківський // Народне мистецтво. – 2002. – № 3-4. – С. 46-48; Цвігун, Т. Збереження і розвиток фольклору на Вінниччині. Фольклорна спадщина Гната Танцюри / Т. Цвігун // Подільський фольклор у збиранні та дослідженні: Тези міжнародної науково-практичної конференції. – 2006.

– С. 3-8; Його ж. Зберегти автентичну культуру / Т. Цвігун // Світлиця. – 2009. – № 3-4. – С. 8-9; Його ж. “Великодня писанка”. II Всеукраїнське свято народного мистецтва / Т. Цвігун // Світлиця. – 2010. – № 2. – С. 2-5; Його ж. Проблеми збереження традиційного ткацтва на Вінниччині / Т. Цвігун // Подільське традиційне ткацтво: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м.Вінниця, 30 верес. – 1 жовт. 2008 р. – Вінниця, 2009. – С. 6-9.

16. Цимбалюк, Н. М. Соціологія дозвілля: [навчальний посібник] / Н. М. Цимбалюк. – К., 2001. – 180 с.

17. Юдін, М. М. Сучасний стан та перспективи розвитку народознавчого напрямку роботи клубних закладів Сумщини // Сучасний стан та перспективи розвитку народознавчої науки в Україні: збірник матеріалів Круглого столу, присвяченого пам’яті В.Т.Скуратівського (Київ, 28 жовтня 2008 р.). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. – 235 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_6_18.php.

18. Жалюк, О. П. Культурно-освітня робота у формуванні національної свідомості подолян на початку ХХІ ст. / О. П. Жалюк // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. – Кам’янець-Подільський: Оіюм, 2010. – Т. 16: Матеріали круглого столу “Освіта, культура і просвітницький рух на Поділлі”. 22 жовтня 2010 року. – С. 356-364.

19. Жалюк, О. П. Художнє аматорство на Поділлі: стан, проблеми, тенденції / О. П. Жалюк // Актуальні проблеми історії, теорії і практики художньої культури: (зб. наук. праць; вип. XXV). – К.: Міленіум, 2010. – С. 299-304.

20. Слободянюк, П. Я. Фестивалі, конкурси, свята на Поділлі: новітні пошуки розвитку в умовах незалежної України / П. Я. Слободянюк, О. П. Жалюк // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. – Кам’янець-Подільський: Оіюм, 2010. – Т. 16: Матеріали круглого столу “Освіта, культура і просвітницький рух на Поділлі”. 22 жовтня 2010 року. – С. 356-368.

Summary

This paper describes the cultural clubs' activity of Vinnytsia region on revival, preservation and popularization of traditional Ukrainian culture at present stage. The suggestions for the improvement of this work are presented here.

Keywords: traditional culture, revival, cultural club, cultural and educational, activity.

Одержано 27 березня 2012 року